

KAJ DELODAJALCI NAPOVEDUJEJO ZA SLOVENSKI TRG DELA ZA PRVO POLOVICO LETA 2015?

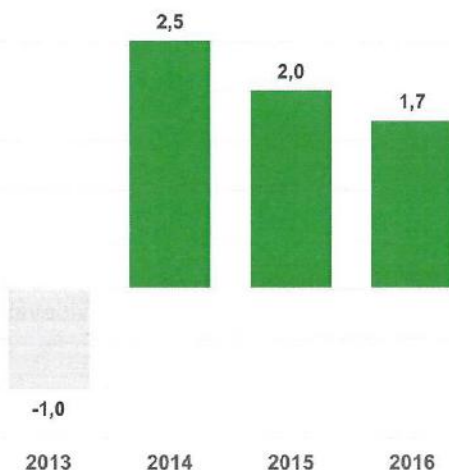
REZULTATI ANKETE NAPOVEDNIK ZAPOSLOVANJA 2014/II

Nekaj podatkov o izvedbi statističnega raziskovanja Napovednik zaposlovanja

V decembru 2014 in januarju 2015 je Zavod RS za zaposlovanje izvedel terensko fazo zbiranja podatkov na reprezentativnem vzorcu delodajalcev, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev. V anketiranje je bilo zajetih 8.874 podjetij in organizacij, **vprašalnik pa je izpolnilo 4.613 delodajalcev**, pri katerih je bilo zaposlenih skoraj 370 tisoč oseb. Seznam izbranih poslovnih subjektov je Zavodu zagotovil Statistični urad RS. Pridobljeni podatki so bili uteženi po metodologiji Statističnega urada, tako da ustrezno predstavljajo populacijo, to je delodajalce, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev.

Kakšne so makroekonomske napovedi za leto 2015?

Rast oz. padec BDP v %, ocena in napoved

Vir: UMAR, Pregled uresničevanja
Jesenske napovedi gospodarskih gibanj
2014

MAKROEKONOMSKO OKOLJE. Slovenija je v letu 2014 dosegla gospodarsko rast, ki je bila boljša od predhodnih pričakovanj. Po podatkih Statističnega urada se je BDP v prvih devetih mesecih glede na primerljivo obdobje predhodnega leta, povečal za 2,7 %, medletna rast v tretjem četrtletju pa je bila 3,2 %. Izboljšanje je, kot navaja UMAR, posledica pozitivnih premikov v domačem in tujem okolju, pri čemer se kot glavni dejavnik rasti izpostavljata izvozno povpraševanje (izboljšana stroškovna konkurenčnost menjalnega sektorja) ter rast investicij (okrepljeno črpanje EU sredstev). Krepila se je tudi potrošnja gospodinjstev, predvsem trajnih dobrin. **UMAR za leto 2015 napoveduje nadaljevanje pozitivnih gospodarskih trendov, glavni motor rasti naj bi bila še naprej izvoz in investicijska potrošnja.**

TRG DELA. Gospodarska rast je pozitivno vplivala tudi na trg dela. Število delovno aktivnih oseb je poraslo, zmanjšalo se je število registriranih brezposelnih oseb. V letu 2014 je število delovno aktivnih naraščalo v večini mesecev; v novembru jih je bilo skoraj 807 tisoč, 15 tisoč oz. 2,0 % več kot ob začetku leta. Okrepila se je zaposlenost v večini dejavnosti; porasla je v predelovalnih dejavnostih, gradbeništvu in dejavnosti trgovine, za skoraj četrtino pa je bilo več zaposlenih v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, predvsem na račun zaposlovalnih dejavnosti, kjer se je skoraj podvojilo. To kaže, da so delodajalci v času nestabilne gospodarske rasti še vedno previdni pri zaposlovanju in so, v dejavnostih kjer je to možno, rajši najeli dodatne delavce kot jih na novo zaposlili. Med dejavnostmi, kjer se je zaposlenost zmanjšala, so med večjimi po številu zaposlenih dejavnost javne uprave, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter finančne in zavarovalniške dejavnosti. Izboljšane razmere pri zaposlovanju so se odrazile tudi na nižji brezposelnosti. Konec leta 2014 je bilo registriranih 119.458 brezposelnih oseb, 3,7 % manj kot leto prej, v letu 2014 pa se je povečalo število brezposelnih, ki so se zaposlili; bilo jih je 73.950 oz. 13,7 % več kot v letu 2013. **UMAR za leto 2015 napoveduje nadaljnjo rast zaposlenosti, brezposelnost pa se bo še nadalje zmanjševala, vendar nekoliko počasneje kot v letu 2014.**

Kakšne so napovedi delodajalcev za prvo polovico leta 2015?

Tržna pričakovanja

Dobra petina podjetij je optimistična glede prihodnosti, kar je pozitiven signal. Dobrih 60 % podjetij ostaja previdnih in pričakuje, da bo ostalo povpraševanje po njihovih izdelkih oziroma storitvah na enaki ravni. Po dejavnostih so najbolj optimistični delodajalci iz informacijskih in komunikacijskih dejavnosti, kjer je glede naročil optimistična skoraj tretjina podjetij, več kot petina podjetij pa za prihodnjih 6 mesecev napoveduje pozitivna gibanja še v predelovalnih dejavnostih, finančnih in zavarovalniških dejavnostih, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih ter v zdravstvu in socialnem varstvu. Glede na velikost so glede povpraševanja najbolj optimistični veliki delodajalci (250 zaposlenih ali več), kjer je takšnih skoraj tretjina, najmanj pa srednje veliki delodajalci (50 do 249 zaposlenih), kjer je bil ta delež 18,0 %.

Zaposlenost

Za prvo polletje 2015 delodajalci napovedujejo 0,5 % rast zaposlenosti. V času anketiranja so delodajalci zaposlovali nekaj manj kot 572 tisoč delavcev, za 6 mesecev kasneje pa predvidevajo, da bo njihovo število poraslo na skoraj 575 tisoč.

Največjo rast števila zaposlenih predvidevajo delodajalci iz drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (+ 5,3 %), kamor se uvrščajo tudi zaposlovalne dejavnosti. Ta napoved kaže, da se bodo delodajalci, ki delujejo v delovno intenzivnih panogah, še nadalje posluževali najemanja delovne sile. **Precej optimistične napovedi glede zaposlenosti imajo tudi delodajalci iz gradbeništva, gostinstva in kmetijstva,** kar gre pripisati predvsem povečanju povpraševanja po delavcih v prihajajoči spomladanski sezoni. Rast napovedujejo tudi delodajalci iz predelovalnih dejavnosti (vpliv pozitivnih izvoznih trendov), medtem ko dejavnost trgovine napoveduje manjši upad zaposlenosti. Z vidika razvoja slovenskega gospodarstva pa so pomembni pozitivni trendi pri zaposlovanju v dejavnostih, kjer se

zaposlujejo višje izobraženi delavci in imajo večjo dodano vrednost (informacijske in komunikacijske dejavnosti, finančne in zavarovalniške dejavnosti, dejavnost prometa in skladiščenja). Zaposlenost v treh, pretežno iz javnih sredstev financiranih dejavnostih, se bo še nadalje zmanjševala. K temu bo največ prispevalo zmanjšanje zaposlenosti v dejavnosti javne uprave za več kot 1 %, manj zaposlenih pričakujejo tudi delodajalci iz izobraževanja, v zdravstvu in socialnem varstvu pa pričakujemo nizek porast zaposlenosti.

Rast oz. zmanjšanje števila zaposlenih po dejavnostih SKD, v %

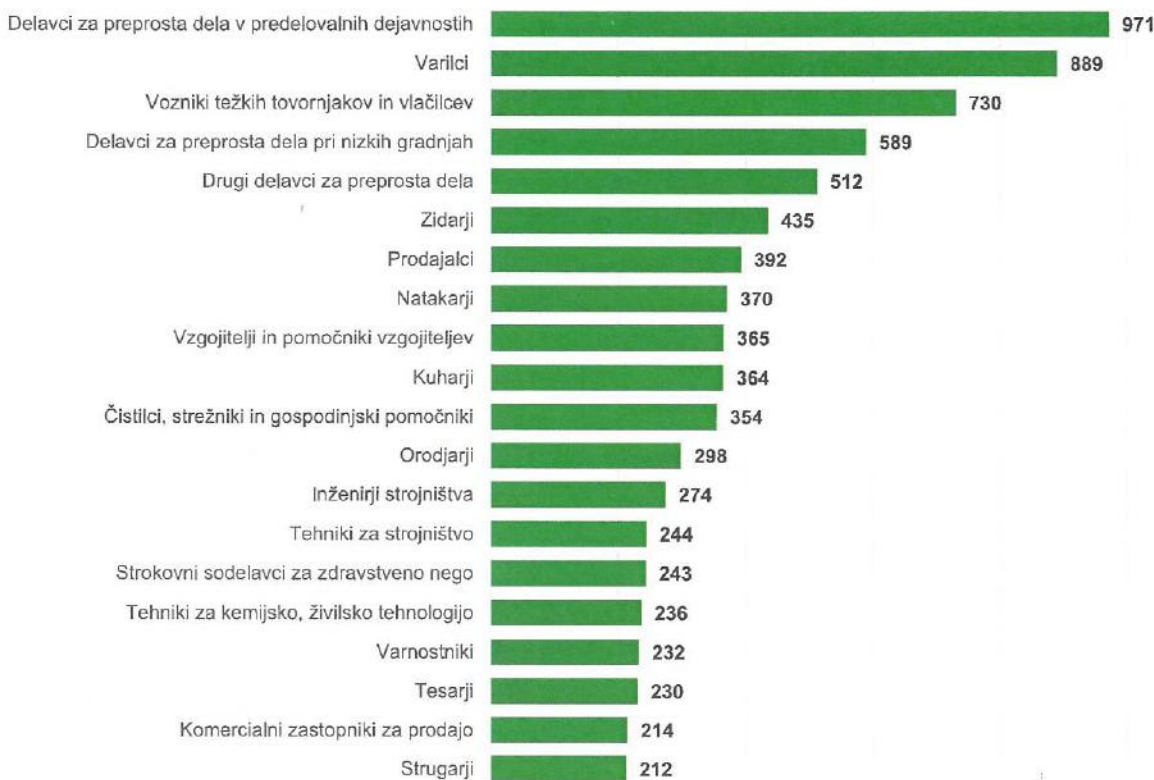

Vir: anketa NAPZAP 2014/II

Načrtovane zaposlitve

Za prihodnjih 6 mesecev so delodajalci napovedali, da bodo iskali dobrih 16 tisoč delavcev. Delavce bodo iskali predvsem zaradi nadomeščanj (upokojitve, porodniške, odhodi delavcev), delno pa tudi zaradi širitve dejavnosti. Poklicna struktura načrtovanih zaposlitev odraža strukturo slovenskega gospodarstva.

Poklici, za katere bodo delodajalci najpogosteje iskali delavce, prvih 20 po pogostosti

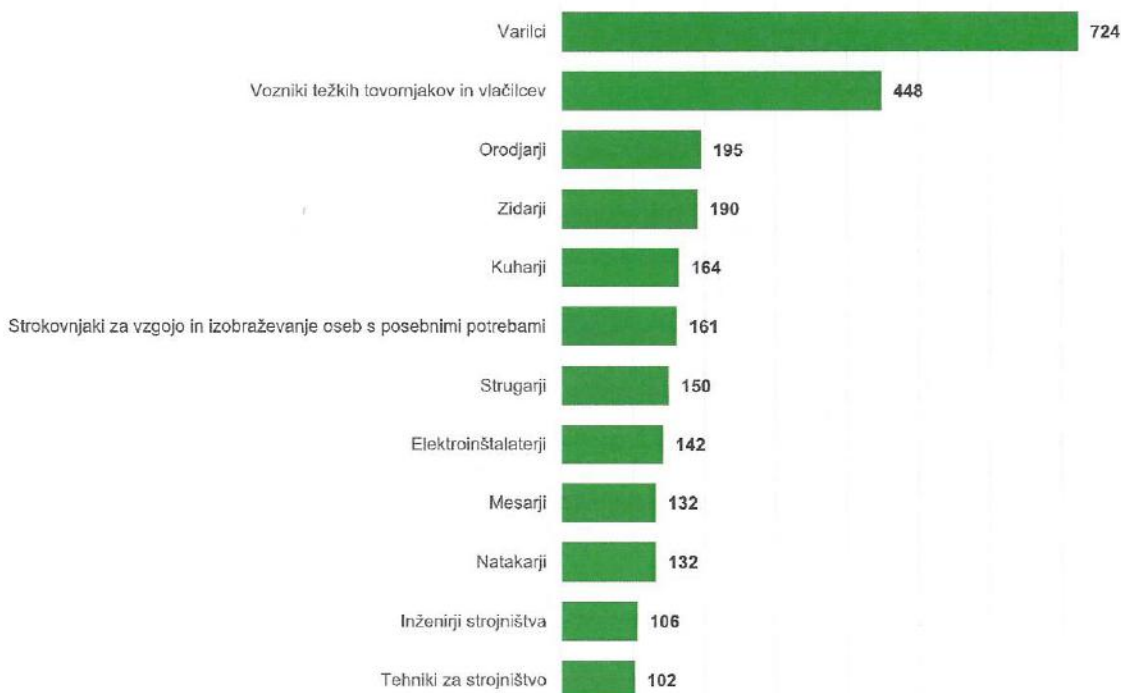
Vir: anketa NAPZAP 2014/II

Delodajalci bodo najpogosteje iskali delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, varilce, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta dela pri nizkih gradnjah, druge delavce za preprosta dela, zidarje, prodajalce, natakarje, vzgojitelje in pomočnike vzgojiteljev ter kuharje. Med poklici, ki so jih delodajalci napovedali, je znova veliko poklicev, ki so na slovenskem trgu že dlje časa deficitarni. To pomeni, da je povpraševanje za te poklice med delodajalci prisotno ves čas in da so za delavce s temi poklicnimi profili možnosti za zaposlitev bistveno višje v primerjavi z iskalci v drugih poklicih.

Poklici, za katere delodajalci ne najdejo ustreznih delavcev

Anketni podatki torej kažejo na določena strukturna neskladja na trgu dela. V povprečju se je petina podjetij srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov, v velikih podjetjih pa kar dobra tretjina. Izstopajo dejavnosti, kot so promet in skladiščenje, zdravstvo in socialno varstvo, gostinstvo, druge raznovrstne poslovne dejavnosti, predelovalne dejavnosti ter gradbeništvo.

Poklici, kjer so imeli delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih kadrov

Kompetence, ki so kandidatom najbolj primanjkovale

Od splošnih kompetenc so delodajalci navajali predvsem pomanjkanje kompetenc za skupinsko delo ter pomanjkanje organizacijskih sposobnosti, kar je navedla petina podjetij s težavami pri iskanju ustreznih delavcev. Nekoliko manj, šestina podjetij, je navedla znanje tujih jezikov. Največ podjetij, skoraj 80 %, pa je odgovorilo, da kandidatom manjkajo poklicno-specifične kompetence. Pogosto pogrešajo tudi delovne izkušnje, motivacijo, fleksibilnost in ustrezen odnos do dela.

Kaj naredijo delodajalci v primeru pomanjkanja ustreznih delavcev?

Skoraj polovica podjetij navaja, da je morala podaljšati postopke zaposlovanja, dobra tretjina celo ni nikogar zaposlila, petina pa je poiskala delavce v tujini. Podaljševanje postopkov zaposlovanja je posebej izrazito v finančnih in zavarovalniških dejavnostih in dejavnosti poslovanja z nepremičninami. Izmed vseh dejavnosti največkrat koristijo najmanjše delavcev v predelovalnih dejavnostih, najvišji delež iskanja delavcev v tujini pa je v dejavnosti prometa in skladiščenja.

Kako pomanjkanje delavcev vpliva na poslovanje?

Pomanjkanje ustreznih kadrov je najpogosteje pripeljalo do **nadurnega dela**. Pri tem izstopajo zlasti veliki delodajalci, po dejavnostih pa je največ nadurnega dela v predelovalnih dejavnostih, trgovini, zdravstvu ter javni upravi. Četrtnina podjetij (pre)usposablja že zaposlene, petina pa se poslužuje zunanjih izvajalcev (outsourcing). Manjša podjetja bolj pogosto kot velika poročajo o outsourcingu, zavrnitvi naročil ter odlogu širitve poslovanja.

Viri

UMAR (Urad za makroekonomske raziskave in razvoj). Pregled uresničevanja Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2014. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.

URL: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/analiza/zimska_2014/Pregled_uresnicivanja_Jesenske_napovedi_gospodarskih_gibanj_2014_dec_2014.pdf

SURS (Statistični urad RS). Bruto domači proizvod, Slovenija, 3. četrletje 2014, prva objava.

URL: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6673

SURS (Statistični urad RS). Spletna podatkovna baza SI-STAT.

URL: http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0700921S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/01_07009_aktivno_preb_mesecno/&lang=2

Operacijo Napovednik zaposlovanja delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, 2. razvojne prioritete »Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih«, 2.1. prednostne usmeritve »Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih«.

Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje